

גליון רנ"ח
שנה ו' תשע"ז

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלע"א

סיפורי חז"ל

ויחי קולות וברקים

כשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו. וכל מלכי עובדי כוכבים אחותם רעדה בהיכליהם, ואמרו שירה. נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ושאלו אותו מה קול ההמון אשר שמענו, שמא מבול בא לעולם? אמר להם כבר נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו מביא מבול לעולם. אמרו לו מבול של מים אינו מביא אבל מבול של אש מביא. אמר להם כבר נשבע שאינו משחית כל בשר. שאלו ומה קול ההמון ששמענו? אמר להם חמדה גנוזה יש לו בבית גזיו, שהיתה גנוזה אצלו תשע מאות שבעים וארבעה דורות קודם שנברא העול וביקש ליתנה לבניו. מיד פתחו כולם ואמרו ה' יברך את עמו בשלום.

(זבחים קט"ו - א')

פרשת השבוע

ששוכח אחר כך לגמרי את דברי הרבי, אלא רק בעת ששומע דברי תורה יוצאים מפי הרבי יש לו התעוררות לטובה, גם זה יש לו שייכות לרבו, כמו שאנו אומרים ב"אקדמות" "זכאין כד שמעתון, שבח די שירתא, קביעין כן תהון, בהנהו חברתא" רוצה לומר: אפילו אלו ש"זכאין" רק בעת ששומעים בלבד, גם כן יהיו "בהנהו חברתא". החסידים מצאו נוחם בדברים הקדושים של רבם ויצאו ממנו בשמחה לבית הכנסת להתפלל.

תיקון ליל שבועות

מסופר על חסיד אחד שישב פעם בליל שבועות ליד שולחנו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, ונכנס הרהור בלבו: הלא הלילה הזה צריך לומר "תיקון ליל שבועות", וכאן אינני מקיים את זה. הרגיש הרבי במחשבתו של החסיד ואמר לו: "תערוך לפני שולחן" (תהלים כ"ג - ה) הוא ראשי תיבות של "תיקון ליל שבועות".

זכאין כד שמעתון (מתוך אקדמות) מסופר: פעם התוועדו חסידים שבאו לחג השבועות אל רבם הרה"ק שר שלום מבעלזא זיע"א, ואחד מגדולי החסידים שאל את חבריו החסידים: הנה נסיעתנו לבעלו עולה לו בממון וביגיעה ובזמן, ובעולם העליון מסתמא יהיה רבינו במקום גבוה נבדל ונישא מאתנו, וא"כ מה יש לנו מנסיעתנו לכאן. והחליטו להיכנס אל הקודש פנימה ולהציע טענה זו לפני רבם. בבוקר של יום ראשון של שבועות אסף החסיד חבורה גדולה של חסידים ונכנסו אל הצדיק והציעו טענתם. והשיב להם הרה"ק מבעלזא: לו זו בלבד שמי ששומע דברי תורה מהרבי ומעיין בהם בכל עת, ומוציא מהם תכלית לעבודת הבורא ית"ש, שבוודאי יש לו שייכות להרבי להיות בעולם העליון בחברתו, אלא אף מי שזוכר רק לעתים רחוקות דברי תורה ששמע מרבו, גם כן יש לו שייכות לרבו, ולא עוד אלא אפילו מי

זמני השבת

זמני יציאת החג
ירושלים: 8:21 ת"א: 8:24 ר"ת: 8:57

חג השבועות

זמני כניסת החג
ירושלים: 7:03 ת"א: 7:19

סיפורו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א בחג השבועות

מעשה שנהג הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, לספר בכל חג שבועות, אחר קבלת התורה: הצדיק המפורסם ר' שמשון מעיר וויען הנקרא "ר' שמשון ווינער" היה חשוב ומקורב למלכות, פעם אחת שאל אותו המלך: מדוע עם בני ישראל הם משוקעים בגלות זה זמן ארוך, ואיזה חטא גרם להם זאת? ויען ר' שמשון ויאמר: אין זה אלא מפני קנאה ושנאת חנם שיש ביניהם. ולא האמין המלך לדברים האלה ויאמר שהתשובה היא לא נכונה, וכי אם לא תהיה לך תשובה אמיתית עד זמן מסויים, אז נקום ינקם בעם בני ישראל. כאשר שמע ר' שמשון ווינער את דברי המלך, הלך לביתו ועשה שאלת חלום, והודיעו לו מן השמים שהתשובה שענה למלך, היא התשובה הנכונה והברורה והאמיתית, ובל ישוב מדבריו הראשונים, והוא יראה שלבסוף המלך ממילא יאמין לו.

ויהי יום אחד בראשית החורף, ירד שלג גדול מאד מן השמים, ובימים אלה היה דרכם של החיות השורצים ביערות, לרוץ ביער. וילך המלך יחד עם יועציו ליער לצוד ציד, והלכו כמה פרסאות מהעיר ליער, כשהגיעו ליער נפרדו איש מעל אחיו לחפש אחר חיות לצוד אותם, וגם המלך נפרד מהם והלך לבדו לצוד, ותעה ביער עד לעת ערב, והם לא ידעו כי מלכם תעה ביער ואינו מצליח לצאת, כי חשבו כי הלך לביתו. ויהי כאשר הלך ביער בלילה, ראה מרחוק אור מאיר כי היה קרוב לכפר בעבר הנהר, הלך המלך עד שהגיע לנהר, ופשט את מלבושיו העליונים ועבר את הנהר, ויצא מהנהר ערום ויחף, וכך נכנס לכפר הסמוך לנהר, והלך בכפר מבית לבית, וכל הבתים היו נעולים ואף אחד לא פתח הדלת, כך הלך והסתובב בכל הכפר במשך זמן רב, עד שמצא ערל אחד שביתו היה פתוח, ויהי כאשר ראה אותו הערל, נבהל ממנו כי חשב אולי רוח או שד הוא, ויגרש אותו מעל פניו. ויאמר אל לבו המלך: אם אלך אל ערלים יעשו לי כולם כמו זה הערל, אלך אל יהודי לאכסניא – ובודאי יעשה חסד עמי.

וכן עשה, הלך לבית אכסניא של יהודי, והיהודי פתח לו הדלת והכניס אותו. ותאמר לו אשתו: אולי יגנוב הערל אצלנו מעות או כלים. ויאמר היהודי: עם כל זה צריכים

אנחנו ליתן לו מקום ללון, כי הוא איש כמו שאר אנשים. וביקש המלך שיתנו לו צלוחית יי"ש עם עוגה להחיות את נפשו, ונתנו לו, ואח"כ עלה ושכב על התנור, באמרו שמאוד קר לו, ונתן לו היהודי את ה'פעלץ' (המעיל) שלו כדי שיתכסה עמו ויחם לו, ותאמר לו אשתו עוד הפעם: אני מציע לך שתיוהר, כי הערל הזה יגנוב את ה'פעלץ' שלך ויברח. ויאמר היהודי: הנה לא אכבה את הנר, ואשאר ער כל הלילה כדי להשיגח שלא יברח הגוי.

ויהי בהשכמת הבוקר, ויקם היהודי לומר תהלים, שירות ותשבחות להשי"ת כמנהגו, שאל אותו המלך איפה אני נמצא והאם הכפר רחוק מעיר המלוכה וויען?, וכמה פרסאות יש מווינער?, ויען האיש ויאמר: דרך ארבע פרסאות היא, וביקש המלך שישכור לו סוס ועגלה לנסוע עמה לווינער, ויען האיש ויאמר: לא צריך לשכור עגלה, אנכי יש לי עגלה קטנה, ובשמחה אמלא את בקשתך והוליק אותך לווינער. ויאמר המלך: כרצונך אעשה ואכן אסע עמך, אולם לא בחינם, נקבה לי שכרך. ויאמר שרוצה ד' פערציגער (סכום מסויים), ויאמר המלך שיתן לו כשנגיע לווינער, אולם בתנאי שיתן לו את ה'פעלץ' לכסות את עצמו על הדרך, כי הוא סובל מאד מהקור העז. ותאמר לו אשתו בלשון הקודש: הנה האיש הערל בסוף יהרוג אותך בדרך, גם יקח את ה'פעלץ' שלך, וגם לא ישלם לך בעד היי"ש ובעד הקיכלעך (עוגיות) שאכל, ויברח לך. ויען האיש ויאמר לאשתו: אל תפחד, אני אומר לך שהוא בן אדם כמו שאר האנשים ואין מה לדאוג.

ויעלו השנים אל העגלה ויסעו לעיר המלוכה "ווינער", וכבואם העירה, שאל האיש את המלך: לאן אתה רוצה שניסע בתוך העיר?. ויען המלך ויאמר: תיסע לחצר המלך. ויען האיש: בוודאי ענוש יענישו אותנו אם אנחנו נעמוד שם, ויאמר המלך: אל תירא ובל תחת, אני אתרץ את הכל. ויבואו עד שער המלך, אז קפץ המלך מהעגלה, וינס הביתה לבוש עם ה'פעלץ' של היהודי, וכל בני ביתו של המלך, כשראו שהמלך האובד שב לארמון, שמחו עמו מאד. והאיש עם העגלה נשאר לעמוד בחוץ ויירא מאד, עד כי פקד המלך להכניסו הביתה. ויהי בראותו שמכניסים אותו לבית המלך פחד מאד. ויאמר המלך, לבל יירא כי לא יעשה לו מאומה, רק ידבר עמו דברים אחדים. ויבוא לפני המלך, וישאל אותו המלך: האם מכיר אתה אותי?, ויאמר האיש: אנכי לא ראיתיך מעודי עד היום הזה.

צִיּוּר וְנִמְשָׁל

התורה היא מקור חיותנו

מה רבים הם הימים העוברים עלינו בביטול תורה ובעיסוק בדברים בטלים, אין אנו שמים על לב כיצד עובר עלינו הזמן בבטלה בלא תורה שהיא חיינו ואורך ימינו. וכל מעיינינו אך ורק בענייני העולם הזה, כגון להשתכר ממון הרבה ונדמה לנו שממון זה שאנו צוברים יעמוד לנו בשעת הצורך ובו נוכל להציל גם את נפשנו. אם כך אנו סבורים אין אנו אלא טועים.

משל למה הדבר דומה לעשיר שבנו יחידו חלה ונפל למשכב. אי אפשר היה לראות עליו שחולה הוא, ברם חש היה עצמו בכל רע ולא היה בו כוח לעמור על רגליו. אמרו הרופאים כי אין הם מוצאים שום חולי מיוחד, ואין זאת אלא שלקה הבן בחוסר דם חמור, לכך לא יועילו שום תרופות רגילות. ורק דרך אחת יש להעלות לו ארוכה, והיא להוציא מגופו של אדם בריא מנה גדולה של דם ולהעבירה לגופו של הבן החולה, ושב ורפא לו. הלך העשיר ובה אל העניים שבעירו ואמר להם הרי אני נותן לכם כל ממון שאתם מבקשים ובלבד שתתנו לי רשות להוציא מנה של דם מגופו של אחד מילדיכם כדי להעבירה אחר כך לגופו של בני החולה, שכן אנושה מחלתו וזוהי רפואת היחידה. אמרו לו העניים, מוכנים ומוזמנים אנו לעשות למענך בממון זה שאתה רוצה לתת לנו כל מלאכה וכל עבודה שבעולם, אבל להוציא דם מגופו של ילדנו ולתתו לך בשביל רפואת בנך. זאת לא נוכל לעשות, שהרי הדם הוא הנפש והוא מקור חיותו של אדם. ואיך נפקיר את חיי ילדנו למען בצע כסף.

הנמשל: התורה היא מקור חיותנו וממנה לנו תוצאות חיים, בלי לימוד תורה משולים אנו לעץ יבש שחרב מעיינו, ועליו נובלים כבעל חיים שדלל מקור דמו, וסכנה גדולה צפויה לנו ללקות באפיסת כוחות. ברם הללו באים ואומרים תקנה יש לנו, ניקח ממון שצברנו בימים של ביטול תורה ונתן אותו לתלמידי חכמים, ומהם נקנה חלק משכרם המגיע להם בעד לימוד תורה. הכיצד יעלה על הדעת שיימצא מישוהו שירצה למכור בכסף את מקור חיותו? על זה הן אמר החכם מכל אדם 'אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוו יבוז לו'. משום כך חייב אדם לתת יפה את דעתו על העניין הזה, ולהשתדל בכל כוחו לקבוע עתים לתורה כל עוד יש בידו לעשות זאת, כדי שלא תהא נפשו חסרה את עיקר חיותה ושורש חייה.

(הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

ויאמר המלך: אבל אנכי כן מכיר אותך היטב, ואני יודע מעמדך, ואני גם יודע סך רכושך ואיזה מטלטלין יש לך, וגם מה הכמות שלהם, ויאמר לו הכל. ויען האיש ויאמר: אין חכם כחכמת המלך, הלא יודע הוא מה בחדרי בית של בן כפר. ויאמר המלך: אני הוא האיש שהלילה הזה הייתי בבית מלונך והחיית אותי, וסיפר כל הדברים לפני שריו ויועציו איך הנכרים סגרו הדלתות, ואיך רק האיש הישראלי הזה החיה אותו.

וישאל אותו המלך: כמה מגיע לך בעד היי"ש והקיבעל, ובעד שכר הנסיעה בעגלה, שיעשה עמו חשבון. גם שאל אותו: מה שאלתך ובקשתך עבור הטובה שעשית לי. עמד האיש ושתק ולא ענה מאומה. שאלו אותו אנשי הבית: אולי רצונך בעשרה כסף?, ושתק. ויאמרו אליו אולי חמישים? אולי מאה? והמשיך היהודי לשתוק. המשיכו ושאלו אותו: אולי הוא רוצה אלף או מאה אלפים? סבורים היו שאינו מרוצה. ויאמרו: אולי רצונך כפר שלם עם שדות וכרמים, ולא ענה להם. ויאמרו לו: אם אינך מסכים לקבל המתנות שרצון אדוני המלך ליתן לך, נשלם לך רק לפי החשבון ולא יותר. ויען האיש ויאמר: כי כל זה איננו שווה לי כנגד הטובה שעשיתי, רצוני שאדוני המלך ימלא לי שאלתי ויעשה את בקשתי, והוא בדבר היהודי הדר בכפר השני הסמוך לכפר שלי, ושמו ראובן, והוא בא בכל שבוע לכפר שלי לקנות כל הסחורות והעורות ושאר העניינים, יפקוד המלך פקודתו, למחות בו שלא יבוא עוד מעתה ועד עולם לכפר לקנות.

ויהי כאשר שמע המלך את דבריו אמר: עתה אני רואה כי ר' שמשון דובר אמת היה והיה צודק בתשובה שנתן לי, כי באמת הקנאה והשנאה בין האחים בני ישראל גדול מאד, והודה לדברי ר' שמשון. וקרא את ר' שמשון, וסיפר לו את כל מה שעבר עליו. ור' שמשון עשה את החשבון כמה מגיע לאיש זה מהמלך, והמלך נתן לו בנוסף מתנות רבות ויקרות, והאיש הלך לדרכו לשלום.

(סיפורי יעקב)

צ'ין אדם לחברו

אוהב שלום ורודף שלום

כותב הגאון הקדוש רבי חיים פלאג'י זיע"א בספר 'רפואה וחיים' וזה לשונו: "כי אני הגבר ראתה עיני מיום שעמדתי על דעתי, כי כל איש ואשה, משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה, עיר ועיר, שהיו ביניהן מחלוקת, לא יצאו נקיים הב' כיתות ולקו בין בגופן ובין בממונם. ומי שיש בו דעת יעמיק בזה מאד ולעולם יוותר משלו בין בגופו ובין בממונו. ויצא הפסדו בשכרו, שיהיה לו שכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא, מסיבת כי היה אוהב שלום ורודף שלום.

היטבת לזולת היטבת לעצמך

מסופר: הרה"ק רבי שלום בער הרש"ב מליובאוויטש זיע"א ציוה לבנו הרה"ק רבי יוסף יצחק הרי"צ זיע"א, לנסוע למקום פלוני לעזור לאחד מחסידיו בעל עסק. כשחזר רבי יוסף יצחק מנסיעתו, נכנס אל אביו ואמר: אבא ביצעתי שליחותך, עשיתי טובה לפלוני, השיבו אביו טעית בני, עשית טובה לעצמך לא לפלוני, שהרי אמרו במדרש (ויקרא רבה ל"ד י') "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית". הקב"ה עשה טובה לפלוני, ואילו אתה אינך אלא שלוחו של מקום.

אבא קר לי

הרה"ק רבי אליעזר זוסיא פורטוגאל זיע"א מסקולען, נודע בצדקותיו ומעשי החסד שלו לטובת הזולת. במיוחד התפרסם בטיפול מאות יתומים שבורי לב, שהכניסם לביתו, גידלם וטיפחם, השיאם וסייע בידם להקים בתים נאמנים בישראל.

מסופר: פעם בליל חורפי קופא, הקור חדר עד לשד העצמות, הבחין הרבי באחד היתומים הרועד מקור באמצע שינתו, פסע הרבי באופן חרישי הוריד את השמיכה מעל בנו הוא כיום האדמו"ר מסקולען שליט"א וכיסה בה את היתום. התעורר הבן ויתן את קולו בבכי "אבא קר לי". הרגיע אותו אביו כמיטב יכולתו והסביר לו בלשון רכה את גודל הזכות והמצוה שעשה בויתורו למען יתום. תוקף ההרגעה פעלה למשך זמן קצר, ובינתיים הצינה גברה ושוב נשמע קול בכי: "אבא קר לי". במילות ליטוף והשקטה אבהית, ניגש הרבי למיטת בנו ולחש באזניו: ידעתי בני ידעתי מצוקתך שהיא גם מצוקתי, אך חשוב נא מי מבין שניכם יותר מאושר? ודאי שאתה, שהרי יש לך אל מי לזעוק "אבא" ואילו היתום גם את זה אין לו.

הכרת הטוב

עוד אחת ממידותיו של הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א, היתה להכיר טובה לכל מי שעשה חסד עמו אי פעם, אפילו בדבר קל שבקלים, גם עשרות שנים שחלפו מאז המקרה לא החלישו את רגשי הכרת הטוב בלבו. כמו המעשה כדלקמן: בילדותו בגור שיחק פעם הצדיק עם חבר ליד שפך ה"ווייסיל" ונפצע ברגלו, נשא אותו הילד החבר בורעותיו הביתה. כשחלפו מאז עשרות שנים נכנס אצלו חבר זה והציג את עצמו בשמו, מבלי לזכור כלל את המאורע דלעיל, אולם הרבי שהכיר לו טובה זכר היטב והעיר בחיוך וזכר אתה אצל ה"ווייסיל"?

הילולא דצדקיא

שבת קודש ב' סיון

הרה"ק רבי ישראל מויוניץ ב"ר ברוך (אהבת ישראל - תרצ"ו)
הרה"ק רבי חיים אלעזר ב"ר צבי הירש ממונקאטש (מנחת אליעזר (תרצ"ו)

יום ראשון ג' סיון

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטיווקע ב"ר יצחק (תקס"א)

יום שני ד' סיון

הרה"ק רבי ישעי' נפתלי הירץ מדינוב ב"ר דוד (תרמ"ה)

יום שלישי ה' סיון

הרה"ק רבי זאב וואלף הלוי מזיטומיר (תקנ"ז)

הרה"ק רבי גרשון אשכנזי ב"ר יהודה (עבודת הגרשוני - תרכ"ג)

יום רביעי ו' סיון

דוד מלך ישראל חי וקים בן ישי (ב"א תתקכ"ד)
רבי חיים ב"ר בצלאל מוירמזיא (באר מים חיים על פירשי' - שמ"ח)

מורינו הבעש"ט הקדוש רבי ישראל ב"ר אליעזר (תק"כ)

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור (אמרי אמת) ב"ר אריה יהודה לייב (תש"ח)

יום חמישי ז' סיון

הגה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס אב"ד ירושלים ת"ז (תשי"ג)

יום שישי ח' סיון

הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

פרפראות

מסופר על הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנז זיע"א, שפעם היה זה יום או יומיים אחר חג השבועות, שלא יכול היה להכניס לפיו שום דבר מאכל או משקה, ובני הבית חרדו לקראתו. והשיב להם הרי אני עדיין שבע מקדושת הכתר ביו"ט.